
-Organizacioni odbor savjetovanja-

Broj: 33-1/22
Sarajevo, 30.06.2022. godine

Poštovani,

U periodu 01. juna 2022. - 04. juna 2022. godine u Neumu - Hotel „Zenit“, održano je XX jubilarno savjetovanje iz krivične oblasti pod radnim naslovom „*Dvadeset godina Krivičnog zakonodavstva u Bosni i Hercegovini - dostignuća u reformi?*“.

Četiristo i dva (402) učesnika iz pravosuđa, izvršne i zakonodavne vlasti, akademske zajednice i organizacija civilnog društva, zajedno sa gostima iz Republike Srbije, Crne Gore i Sjeverne Makedonije i uz podršku međunarodnih institucija i organizacija učestvovalo je u diskusijama i razmjeni mišljenja o pitanjima koja su od važnosti ne samo za Bosnu i Hercegovinu, nego i za cijeli region i šire.

Tokom trodnevnog rada u okviru Savjetovanja, iskristalisala su se tri područja na kojima je neophodno konstantno raditi i napraviti pomak:

- I. harmonizacija krivičnog zakonodavstva i unapređenje zakonodavnog okvira u smislu izmjena i dopuna postojećih zakona
- II. edukacija
- III. ko-operacija/saradnja.

Posebno je ukazano na potrebu izmjena zakona i podzakonskih akata kojima bi se poboljšao položaj sudija i tužilaca u Bosni i Hercegovini ali i njihova odgovornost.

I. Harmonizacija krivičnog zakonodavstva i unapređenje zakonodavnog okvira u smislu izmjena i dopuna postojećih zakona

Polazeći od principa “vlдавine prava” i zahtjeva o zaštiti ljudskih prava, efikasnijem suzbijanju kriminaliteta, uspostavljanju jedinstvenog krivičnog zakonodavstva za cijelu zemlju te razvoju efikasnog i nezavisnog krivičnog pravosuđa zaključeno je da je neophodno preduzeti korake koji se odnose kako na praćenje i harmonizaciju nacionalnih krivičnoprocesnih normi, s međunarodnim standardima o osnovnim pravima i slobodama čovjeka tako i na fundamentalne principe međunarodne saradnje u borbi protiv kriminaliteta.

Pored harmonizacije procesnog zakonodavstva, neophodno je i unapređenje zakonodavnog okvira u smislu izmjena odredbi u zakonskim tekstovima u odnosu na koje je u proteklom vremenu bilo primjetno odstupanje što je za rezultat vodilo i različitim rješenjima u praksi. Na taj način bi se doprinijelo većoj pravnoj sigurnosti građana u BiH kao i osigurala jednaka primjena prava na sve.

U odnosu na procesno krivično zakonodavstvo u Bosni i Hercegovini ukazano je na potrebe izmjena procesnih zakona, koji bi uključivao: mehanizam nadzora i standardizirane procedure spajanja optužnica i razdvajanja predmeta u fazi istrage i na sudu, uz propisivanje rokova i uslova za spajanja i razdvajanja kako bi se spriječile zloupotrebe optuženih; korištenje dokaza u elektronskoj formi prilikom potvrđivanja optužnica i u suđenju u predmetima sa velikim brojem optuženih, protiv kojih je postupak razdvojen u fazi istrage, na koji način bi se krivični postupak učinio ekonomičnijim, uz mogućnost da sud i odbrana izvrši uvid u originale ili ovjerene kopije te da se izmjene postojeća zakonska rješenja vezna za vođenja postupka iznova što bi uključivalo i angažovanje rezervnog člana vijeća u složenim krivičnim predmetima kao i dinamika suđenja u tim predmetima.

U cilju postizanja što veće efikasnosti u radu na složenim predmetima, sudije su pozvane da koriste statusne konferencije o organizaciji suđenja prije početka glavnog pretresa a i tokom glavnog pretresa, na kojem bi se raspravila određena pitanja koja su relevantna za samo vođenje postupka, posebno ako se radi o predmetima sa više optuženih, odnosno o obimnim optužnicama, a kojima je obuhvaćen duži vremenski period. Iste bi trebalo iskoristiti i za eventualno preispitivanje zakonitosti dokaza i odbijanje izvođenja kumulativnih i nerelevantnih dokaza, kako bi se smanjili troškovi postupka vezano za naknade advokatima koje se obračunavaju po pristupu na ročište i ostaviti načelo ekonomičnosti i koncentracije dokaza.

U odnosu na položaj osumnjičene/optužene osobe predloženo je da se postojeće zakonske odredbe koje se odnose na sadržinu odredaba ostvarenje prava osumnjičenog odnosno optuženog na odbranu u pogledu prava osumnjičenih odnosno optuženih na informiranje o pravima i na informiranje o optužbama, a time i usklađivanje pravila krivičnog postupka sa međunarodnim standardima, a, do tada, nužnost tumačenja i primjene postojećih odredaba na način koji će ih približiti tim standardima.

U odnosu na procesni položaj i zaštitu žrtve predloženo je da se nastavi raditi na jedinstvenom i harmoniziranom položaju oštećenog (žrtve) u krivičnim postupcima u BiH, budući da u domaćem krivičnom zakonodavstvu oštećeni tokom postupka nema aktivnu ulogu (ne predstavlja stranku u postupku) uključujući i definiciju pojma žrtve. Izuzetak predstavljaju izmjene i dopune ZKP RS iz 2021.godine kojima je uveden pojam oštećenog.

U odnosu na institut svjedoka saradnika pravosuđa (pokajnika) predloženo je da se pitanje svjedoka saradnika reguliše procesnim krivičnim zakonima u BiH, u skladu sa međunarodnim standardima koji se odnose na ovu kategoriju lica, radi pojednostavljenja i izvjesnosti zakonitosti saradnje sa licem koje u doticaju s krivičnim djelom.

U nedostatku zakonskih rješenja koja bi precizno uredila ovo pitanje, prostor za saradnju osumnjičenih, odnosno optuženih članova organiziranih kriminalnih grupa sa krivičnim pravosuđem u BiH, ostaje u ograničenim okvirima pregovaranja o krivnji i tužiteljskih ovlaštenja u smislu predlaganja kazne ispod zakonom propisanog minimuma, kao i blaže vrste sankcije, te odredbi materijalnog krivičnog prava o ublažavanju i oslobođenju od kazne. Ovaj vid saradnje, međutim, ne dopušta tužitelju odustanak od progona što u određenim slučajevima može biti od presudne važnosti za procesuiranje najtežih oblika organiziranog kriminaliteta.

U odnosu na izvođenje dokaza neposrednog ispitivanja svjedoka predloženo je da se preciziraju odredbe vezane za čitanje zapisnika odsutnih svjedoka i baziranja odluke na istim, ali posebno u pogledu informisanog odricanja od nekog prava u smislu odluke Evropskog suda

za ljudska prava u predmetu „Al Alo“ protiv Slovačke, te, da se omogući korištenje pismenih svjedočenja kako u odnosu na nesporne činjenice između stranaka i branioca optužene osobe tako i općepoznatih činjenica. Time bi se smanjio broj usmenih svjedočenja ili ispitivanje ograničilo na sporna pitanja, te bi se olakšala procedura za unošenje u spis suda dokaza.

Predložena je izmjena odredbe procesnih zakona kojom je regulisan postupak suda u odnosu na davanje lažnog iskaza vještaka i svjedoka na način da stoji odrednica – da će se sačiniti poseban prijepis zapisnika i dostaviti tužitelju (kako ne bi stajala postojeća odrednica da predsjednik vijeća može sačiniti poseban prijepis zapisnika....).

I kod upotrebe video-linka i drugih tehničkih sredstava za prijenos slike i zvuka kao mogućeg načina poduzimanja radnji u krivičnom postupku je predloženo da se usaglase sadašnje zakonske mogućnosti prije svega krivično-procesnog zakonodavstva Bosne i Hercegovine, i time riješi pitanje opravdanosti/neophodnosti predviđanja zakonske mogućnosti poduzimanja određenih krivično-procesnih radnji putem ovih sredstava i stvaranja preduslova za njihovu praktičnu primjenu.

Posebno je ukazano na potrebu izmjena krivičnih procesnih zakona u dijelu definisanja virtuelnih valuta, kao sredstva plaćanja i postupanja u vezi sa istim (privremeno oduzimanje, čuvanje, obezbjeđenje, raspolaganje, podvođenje istih pod oblik imovine kao imovinske koristi i dr.).

Vjerujemo kako će zakonodavci u BiH imati sluha za prijedloge učinjene u okviru ABA ROLI – Programa zakonodavne pomoći krivičnim postupcima u BiH te ih implementirati u aktuelne tekstove zakona o krivičnom postupku koji su na snazi u BiH, kao nastavak razvoja vladavine prava u našoj državi.

Materijalno krivično zakonodavstvo u Bosni i Hercegovini

Određene razlike u zakonima, nedosljednost u propisivanju i određivanju bića krivičnog djela trgovina uticajem koje je važan krivičnopravni instrument u borbi protiv korupcije zahtijevaju da se ovo krivično djelo zbog jasnoće i lakše praktične primjene u KZ RS propiše kao jedno krivično djelo trgovine uticajem sa više stavova i da se istovremeno izvrši usklađivanje KZ BiH i KZ FBiH sa GRECO preporukom XII – Treći krug evaluacije. Time bi se ostvario viši nivo pravne sigurnosti, jednakosti građana pred zakonom, otklanjanja različitog tumačenja u praktičnoj primjeni i na kraju efikasnije borbe protiv korupcije.

Analizirajući zakonsku regulativu vezano za položaj maloljetnih osoba u krivičnom postupku ukazano je na obavezu primjene međunarodnih standarda propisanih međunarodnim dokumentima kojima se štite prava djeteta u krivičnom zakonodavstvu u BiH, te međusobno usklađivanje zakonskih odredaba kada su u pitanju svi oblici seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja, a u cilju jednake zaštite djece.

Ostali zakoni

Predložena je izmjena Zakona o vještacima na način da se u zakon uvrste i odrednice koje se tiču etike, integriteta i ponašanja vještaka, da se posebno naznači da u komisijama za prijem moraju biti eksperti iz struke – oblasti iz koje se bira određeni vještak (a što danas nije slučaj u provedbenom smislu) kao i da se regulira postupak vještačenja po vještacima koji dolaze iz drugih država. Predložena je izmjena procedura certificiranja i recertificiranja vještaka informatičke struke, u skladu sa Evropskim standardima te potreba veće kontrole rada

vještaka kako kroz institucije pravosuđa, ministarstava pravde, tako i kroz (kontrolu) institucije iz kojih dolaze.

Predložena je izmjena Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine u Federaciji BiH, kao jedne od mjera u okviru izrade Strategije za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelima u Federaciji BiH i Akcionog plana. Između ostalog, predloženo je da se u Odjeljak D Osiguranje imovinske koristi ovog Zakona, preciziraju rokovi trajanja mjera osiguranja ovisno o fazi kad su određene, te regulišu obavezni elementi prijedloga/rješenja o određivanju mjera osiguranja.

U predviđenim izmjenama i dopunama predviđena su poboljšanja odredbi ZONSIKD koje uređuju upravljanje sa privremeno i trajno oduzetom imovinom, a do kojih se došlo analizom dosadašnje primjene Zakona i uočenih nedostataka u smislu ovlaštenja Agencije, nepreciznog i nedostatnog definisanja pojedinih modaliteta upravljanja, slabosti u domenu izvršenja i dr, ali je naglašeno da je potrebno razmotriti uvrštavanje odredbi kojim će se propisati da u slučajevima hitnosti (uslijed sve zastupljenije upotrebe mobilnog bankarstva u svakodnevnom poslovanju, neovlaštenog odavanja informacija i drugih okolnosti), tužilac može samostalno izdati pismenu naredbu banci za realizaciju privremene mjere osiguranja iz člana 17. stav 2. tačka e) ZONSIKD-a (nalog banci o zabrani isplate novčanih sredstava sa računa), nakon čega je dužan dostaviti obrazložen prijedlog sudu u roku od 48 sati, koji će u propisanom roku odlučiti o osnovanosti predložene mjere. Kao model se mogu uzeti rješenja uz usporednog zakonodavstva u regionu koja propisuju slična ovlaštenja tužilaštava u okviru postupanja u finansijskim istragama.

Izvršenje krivičnopravnih sankcija

U odnosu na postupak izvršenja krivičnopravnih sankcija ukazano je na potrebu osnivanja Probacijske službe koja bi svojim materijalnim, tehničkim, personalnim i budžetskim kapacitetima odgovorila izazovu izvršenja kućnog zatvora i drugih alternativnih mjera, da je neophodna intervencija u normativnom uređenju izvršenja kućnog zatvora u Republici Srpskoj te usaglašavanje normativnog uređenja i načina izvršenja kućnog zatvora na nivou Bosne i Hercegovine, kako osuđenici u entitetima ne bi imali nejednak položaj i tretman.

Smjernice

U cilju efikasnosti krivičnog postupka a što podrazumijeva ekspeditivnost u vođenju suđenja i istovremeno garantuje prva optužene i osuđene osobe, i ujednačavanja prakse predloženo je da se donesu smjernice oko evidentiranja (ne) opravdanih razloga kojim se opravdavaju odsustva stranaka na suđenje, korištenja mjera prinude i novčanih kazni, te korištenja vještačenja u svrhu potvrde zdravstvenog stanja optuženog i da li to stanje dozvoljava prisustvo suđenju ili ne.

Neophodno je konstantno raditi na izgradnji kapaciteta nadležnih institucija i ovlaštenih organizacija za dosljednu primjenu međunarodnog prava, pozitivnih domaćih propisa, utvrđenih načela i standarda te ustanovljenih dobrih praksi, a koji su praktično objedinjeni i predstavljeni u tekstu Smjernica za postupanje nadležnih institucija i ovlaštenih organizacija u suprotstavljanju trgovini ljudima u Bosni i Hercegovini. Pridržavanje uputstava koja su dana u Smjernicama od strane nadležnih institucija i ovlaštenih organizacija, u predmetima trgovine ljudima, osigurat će postupanje uključenih profesionalaca u skladu sa pozitivnim propisima, utvrđenim načelima i standardima te ustanovljenom dobrom praksom i na taj

način doprinijeti efikasnijem krivičnom gonjenju trgovaca ljudima, naročito zaštiti žrtava trgovine ljudima i prevenciji trgovine ljudima te osigurati koordinirano postupanje.

U cilju efikasnije primjene važećeg krivičnog zakonodavstva u ovoj oblasti, potrebno je poduzeti odlučnije mjere i aktivnosti u pravcu ustanovljavanja standarda za utvrđivanja naknade štete za žrtve trgovine ljudima i druga važna pitanja (nekažnjavanje žrtava, krivično gonjenje korisnika usluga žrtava trgovine ljudima, gonjenje pravnih osoba i dr.) te izraditi posebne smjernice za sudije i tužioce i organizovati edukacije na tu temu (koristiti se primjerima uspješne prakse u Srbiji, u smislu smjernica koje je sačinio Vrhovni kasacioni sud).

Važno je stalno educirati nosioce pravosudnih funkcija i ovlaštena službena lica u pogledu jasnog razlikovanja između krivičnih djela trgovine ljudima i srodnih krivičnih djela (naročito navođenje na prostituciju i zapuštanje ili zlostavljanje djeteta ili maloljetnika i dr.) u cilju pravilnog postupanja u domenu istrage i procesuiranja ovih krivičnih djela, uključujući i finansijske istrage.

Podržana je izrada Analize kaznene politike u predmetima korupcije, privrednog i organizovanog kriminala u okviru projekta USAID, koja će omogućiti sagledavanje stanja krivičnog pravosuđa u Bosni i Hercegovini sa aspekta individualizacije krivičnopravnih sankcija, izvođenje odgovarajućih zaključaka po tom pitanju na bazi istraživanja odabrane grupe predmeta i davanje praktičnih preporuka za eventualno unapređenje kaznene politike sudova, zbog čega se ovom projektu daje puna podrška.

Podržano je donošenje smjernica o kažnjavanju, u kojima bi se detaljnije obrazložile olakšavajuće i otežavajuće okolnosti kao putokaz pri odmjeravanju kazne odnosno izricanja krivičnopravne sankcije, kako za sva krivična djela, tako i ona koja su karakterističnih samo za pojedina krivična djela, a sve u cilju da se sudijama pomogne na kvalitetu svojih odluka u dijelu odluke o krivičnopravnoj sankciji i time postanu bliže idealu standarda prava na obrazloženu odluku iz članka 6 EKLJP.

Predloženo je da se cilju efikasnog i uspješnog provođenja finansijskih istraga prioritarno poduzmu aktivnosti na formiranju posebnih Odjela/Jedinica za finansijske istrage u Federalnoj upravi policije (ili drugim policijskim agencijama) čija bi isključiva nadležnost bila otkrivanje i identifikacija imovine osumnjičenih i povezanih osoba, odnosno postupanje po naredbama za provođenje finansijskih istraga i koji bi raspolagao adekvatnim bazama podataka o imovini građana i pravnih osoba iz drugih nadležnih institucija i registara imovine, te formiranje radne grupe na nivoima BiH, FBiH, RS-e, BD BiH, koja će kreirati standardne operativne procedure u vezi sa digitalnim dokazima (identifikacija, oduzimanje, čuvanje, obezbjeđenje, pretres), a radi pravilnog postupanja po odredbama krivičnih procesnih zakona u BiH.

Ukazano je na značaj sudske individualizacije i u procesu primjene i izvršenja mjera i sankcija prema maloljetnim osobama, naročito sankcija institucionalnog tretmana i da se adekvatnim tretmanima i podrškom obezbijede uslovi za njegovu resocijalizaciju i kasnije reintegraciju u zajednicu, te da zbog nepostojanja institucija osposobljenih za rad sa djecom u primjeni mjera obaveznog liječenja od ovisnosti, Sud, u velikoj mjeri primjenjuje druge mjere koje će uticati na izmjenu društveno neprihvatljivog ponašanja kod djeteta.

II - Edukacija

Potreba za edukacijom/intenzivnijim obukama sudija, tužilaca i advokata, kao i cjelokupnog pravosuđa, praćenje rada međunarodnih nadzornih tijela kao što je Vijeće Europe, razvoj i

unapređenje standarda oduzimanju imovinske koristi, kooperacija i obuka u adekvatnoj identifikaciji izazova korupcije i trgovine ljudima, seksualnog nasilja samo su neki od izazova koji su identifikovani.

U oblasti zaštite žrtava, posebno žrtava trgovine ljudima, ukazano je da je neophodna potreba za stalnom edukacijom policije, tužilaca i sudija, Centara za socijalni rad, odgojnih ustanova po pitanju prava žrtava i načina njihovog ostvarenja te u smislu sprječavanja sekundarne viktimizacije i pružanja podrške oštećenoj osobi, primjene posebnih metoda saslušanja žrtava kao posebno osjetljivih svjedoka, ispunjenje prava na kompenzaciju u okviru krivičnog postupka, rješavanja imovinskopravnog zahtjeva u okviru krivičnog postupka, pogotovo u onim predmetima ako se ne bi znatno odugovlačio postupak a podaci krivičnog postupka pružaju pouzdan osnov za potpuno ili djelimično presuđenje te u predmetima koji su završeni zaključenjem sporazuma o priznanju krivnje, te u odnosu na primjenu procesno pravnih mogućnosti zaštite oštećenih (žrtava) prema Zakonu o zaštiti svjedoka pod prijetnjom i ugroženih svjedoka.

Predloženo je da se nastavi sa kontinuiranom edukacijom nosilaca pravosudnih funkcija iz oblasti kompjuterskog kriminala, te da jedna od tema XXI savjetovanja upravo bude posvećena ovoj vrsti kriminala i umjetnoj inteligenciji.

Predloženo je da se nastavi sa aktivnostima na edukacijama i obukama nosilaca pravosudnih funkcija, ovlaštenih službenih osoba i predstavnika svih nadležnih institucija, specijalizacija i kontinuirano stručno usavršavanje tužilaca za vođenje finansijskih istraga, specijalizacija i kontinuirano stručno usavršavanje sudaca krivičnih odjeljenja, interdisciplinarni treninzi u kojim će učestvovati tužitelji, ovlaštena službena lica, vještaci finansijske struke, kao i predstavnici drugih institucija koje postupaju po naredbi tužioca, kako bi se kroz te aktivnosti oslovlila najaktuelnija pitanja primjene važećih zakona o oduzimanju imovinske koristi i nezakonito stečene imovine (npr. primjena posebnih istražnih radnji u finansijskim istragama, kriptovalute i oduzimanje imovinske koristi, zajednički istražni timovi i paralelne istrage u kontekstu oduzimanja imovinske koristi, razmjena dokaza i dr.).

U odnosu na slobodu izražavanja u svjetlu recentne prakse Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH zaključeno je da sudije i tužioci trebaju svoju slobodu izražavanja upražnjavati u okviru granica koje im nameće funkcija, da je važno da se sudije i tužioci oglase o pitanjima koja su bitna za funkcionisanje pravosudnog sistema sudije i tužioci prilikom svojih javnih istupa moraju voditi računa o vlastitom dignitetu, dignitetu kolega i institucija u kojima obavljaju svoje funkcije, te je potrebno je organizovati dodatne edukacije iz ove oblasti, naročito kada su u pitanju izražavanja nosilaca pravosudnih funkcija putem društvenih mreža.

U tom pravcu je zaključeno da se do kraja ove godine, a nakon održane Tematske konferencije „Javni istupi nosilaca pravosudne funkcije i korištenja društvenih mreža“ koja će se održati 29.06.2022. godine, održi okrugli sto na kome bi se nastavljalo raditi na pitanju slobode izražavanja sudija i tužioca u javnosti.

III - Ko-operacija/saradnja

Zaključeno je da je potrebno unaprijediti saradnju država u regionu na suzbijanju i otkrivanju krivičnih djela trgovine ljudima, organiziranog kriminala i krivičnih djela narkoticima, krijumčarenja osoba, sa posebnim akcentom na zaštitu mladih, osobito djece, potom u oblasti oduzimanja imovinske koristi, te unaprijeđenju efikasnosti sistema za oduzimanje imovinske koristi i nezakonito stečene imovine, kako u pogledu razmjene najboljih praksi, iskustava i

dobrih praksi, tako i jačanja kapaciteta nadležnih institucija putem regionalnih edukacija, treninga, izrade edukativnih materijala (priručnici, smjernice i dr.) razmjene sudske prakse i dobrih iskustava u radu.

Posebno je korisna regionalna Mreža profesionalaca u oblasti oduzimanja imovinske koristi koja se uspostavlja u okviru projekta AIRE Centra i Regionalne antikorupcijske inicijative, kao i online Platforma za komunikaciju, razmjenu mišljenja, iskustava i dobrih praksi kao i relevantnih sudskih standarda i odluka nadležnih sudova (kako domaćih tako i ESLJP) sa ciljem unaprjeđenja prakse i postizanja optimalnih rezultata u radu u ovom području.

Položaj sudija i tužilaca u Bosni i Hercegovini

Predloženo je da se novelira Pravilnik o orijentacionim mjerilima kako bi se posebno označili predmeti vezano za finansijske istrage i kroz sistem omogućiti iznošenja takvog predmeta u većem procentu od onog kako je sada normirano predmetnim Pravilnikom (kao jednomjesečne norme i kada nisu u sklopu organiziranog kriminala), te je predloženo da VSTV BiH kod donošenja odluke o stupanju na novu dužnost sudija/tužilaca na viši nivo, ostavi određeni period, dovoljan da se okonča rad na složenom ili obimnom predmetu u kojem je sudija/tužilac učestvovao u radu, a sve u cilju obezbjeđenja ekonomičnosti postupka i prava na suđenje u razumnom roku.

U sudovima i tužilaštvima koja imaju sistemski problem sa ažurnošću, gdje se ostvaruje norma ali ipak povećavaju zaostaci, potrebno je tražiti učinkovitija rješenja kako bi izazovi oko organizacije efikasnog rada na većem broju složenih starih privrednih i koruptivnih predmeta u većim sudovima i tužilaštvima bili priznati kao problem koji se ne tiče samo određenog tužilaštva/suda nego pravosuđa općenito, te se potražila efikasnija rješenja za njihovo rješavanje na način da se:

- poveća broj sudija i tužilaca kroz proširenje sistematizacije radnih mjesta,
- blagovremeno popune upražnjene pozicija za čije finansiranje već postoje odobrena budžetska sredstva,
- privremeno upute tužiocima iz drugih tužilaštava u tužilaštva koja imaju problem sa ažurnošću,
- delegiraju predmeti na tužilaštva kojim nedostaju predmeti za ostvarivanje norme,
- poboljšaju materijalno tehnički, administrativni i smještajni kapaciteti tih pravosudnih institucija.

Na kraju je konstatovano da su nosioci pravosudnih funkcija kao predstavnici trećeg stuba vlasti, jamac vladavine prava i ponosan simbol snažne, organizirane, pravne i demokratske države. Za pravilno funkcioniranje i postizanje optimalnih rezultata pravosuđa, pored svih relevantnih elemenata, od ključne je važnosti i sigurnost nosioca pravosudnih funkcija, članova njihovih porodica, njihove imovine, zaposlenika u pravosudnim institucijama, sigurnost i zaštita svjedoka te naravno i sigurnost pravosudnih institucija. Napadi svih vrsta, kao i upućene prijetnje, predstavljaju ozbiljnu ugrozu za pravosudni sustav, iz čega proizlazi da je sigurnosni ambijent pravosuđa u cjelini, nesporan preduvjet za vladavinu prava, odnosno neovisno i nepristrano pravosuđe.

Konačno, XX susret je bio šansa da čujemo predsjednika Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine, gospodina Halila Lagumdžiju, koji je ukazao na ozbiljne poteškoće sa kojima se suočava krivičnopravni sistem u BiH u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije na visokom nivou. Istaknuta je nefunkcionalnost i sudskog sistema, ukazano je na

nepostojanost strukture za rad na predmetima organizovanog kriminala i korupcije visokog nivoa, nedovoljna saradnja organa gonjenja, nedovoljno korištenje posebnih istražnih radnji, razočaravajući rezultati u oblasti oduzimanja imovinske koristi i drugi nalazi sa negativnim predznakom.

Konstatovano je da je integritet nosilaca pravosudnih funkcija duži niz godina u fokusu Vijeća, da su značajni kapaciteti usmjereni na aktivnosti vezane za financijske izvještaje nositelja pravosudne funkcije, etiku i disciplinsku odgovornost u pravosuđu, potom da se radi na unaprjeđenju disciplinskog postupka, kroz izmjene Poslovnika VSTV-a BiH, a u pogledu unaprjeđenja etike, naveo je da će u narednom periodu biti analizirani podaci prikupljeni od strane sudova i tužilaštava, u kontekstu praćenja primjene Smjernica za sprječavanje sukoba interesa kao i podataka koji se dostavljaju vezano za provođenje Planova integriteta.

Dok radimo na ispunjavanju zaključaka iz 2021. i 2022. godine i spremamo se za 2023. svjesni smo da pred svima nama stoje ozbiljni zadaci koje je potrebno što prije ispuniti pa pozivamo sve nas da u okviru svojih ovlaštenja i nadležnosti radimo na njihovom ispunjavanju, a prije svega predstavnike izvršne i zakonodavne vlasti.

S poštovanjem,

**Predsjednica Organizacionog odbora
XX Savjetovanja iz krivične oblasti Neum 2022.**

Vildana Helić
Vildana Helić

